

Lietuvos verslo įmonių siekio mažinti klimato kaitą vertinimo metodika

Autoriai: Mantas Dapkus ir dr. Gerda Žigienė

Projektas: „Klimato čempionai versle“

Apie projektą:

Klimato neutralumo siekimui itin svarbios visos priemonės – ne tik teisinės, bet ir skatinamosios, šviečiamosios. Lietuvos įmonės visuose sektoriuose siekdamos konkurencingumo tarptautinėse rinkose privalės demonstruoti žaliąsias transformacijas ir jas įrodyti.

Projekte “Klimato čempionai” siekiama sukurti klimato kaitos mažinimo lyderių verslo sektoriuje identifikavimo ir skatinimo sistemą.

Projektas skatina Lietuvos įmones aktyviau ir atsakingiau įsitraukti į klimato kaitos mažinimo veiklas, įsteigiant apdovanojimą, skirtą įvertinti verslo pastangas šioje srityje. Šis projektas suteikia galimybę įmonėms parodyti savo pažangą ir tampa svarbiu motyvaciniu įrankiu visam verslo sektoriui.

Projektas taip pat sudaro sąlygas nevyriausybinėms organizacijoms kokybiškai ir atsakingai vykdyti priežiūros funkciją – stebėti verslo transformaciją link klimato neutralumo, skatinti pokyčius ir burti koalicijas, kurios rūpinasi verslo tvarumo pastangų stebėseną. Tokiu būdu projektas tampa reikšminga dalimi ilgalaikės ir sisteminės klimato kaitos mažinimo strategijos Lietuvoje.

Apie autorius:

Mantas Dapkus. Lietuvos atsakingo verslo asociacijos valdybos narys, ŠESD emisijų specialistas ir Valstybinių miškų urėdijos tvarumo vadovas.

Gerda Žigienė. Lietuvos atsakingo verslo asociacijos valdybos narė, Finansų ir tvarumo profesorė. Nacionalinio tvarumo ir atsakingumo indekso ekspertė.

TURINYS

IŽANGA.....	4
KLAUSIMYNO FORMAVIMAS IR ĮMONIŲ ATRANKA.....	5
VERTINIMO PAGAL KLIMATO KAITOS MAŽINIMO PASIEKIMUS KRITERIJAI IR SISTEMA	8
REZULTATŲ VERTINIMO STRUKTŪRA	17
APIBENDRINIMAS	19

IŽANGA

Klimato kaita gali būti natūralus procesas, kai temperatūra, kritulių kiekis, vėjas ir kiti elementai kinta dešimtmečiais ar ilgiau. Milijonus metų mūsų pasaulis buvo šiltesnis ir šaltesnis nei dabar. Tačiau šiandien patiriame precedento neturintį spartų atšilimą dėl žmogaus veiklos, pirmiausia dėl iškastinio kuro deginimo, dėl kurio išsiskiria šiltnamio efektą sukeliančios dujos.

Didėjantis šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimas dėl žmogaus veiklos tarsi apgaubia Žemę, sulaiko saulės šilumą ir kelia temperatūrą.

Šiltnamio efektą sukeliančių dujų, kurios sukelia klimato kaitą, pavyzdžiai - anglies dioksidas ir metanas. Jos susidaro deginant iškastinį kurą, pavyzdžiui, benziną, kuriuo važiuojama automobiliu arba akmens anglį, kuria šildomi pastatai ar gaminamas cementas. Dirbant žemę ir sausinant pelkes taip pat gali išsiskirti anglies dioksidas. Kitas šaltinis - šiukšlių sąvartynai. Energetika, pramonė, žemės ūkis ir atliekų šalinimas yra vieni iš pagrindinių teršėjų.

Šiltnamio efektą sukeliančių dujų koncentracija yra didžiausia per pastaruosius 2 milijonus metų ir toliau didėja. Todėl Žemė yra maždaug 1,1 °C šiltesnė nei XIX amžiuje. Pastarasis dešimtmetis buvo šilčiausias per visą istoriją.

Visas atmosferoje esančias dujas, kurios sulaiko šilumą, galima būtų vadinti „šiltnamio efektą sukeliančiomis dujomis“. Vis dėlto bendru pasauliniu sutarimu Jungtinių Tautų bendrosios klimato kaitos konvencijos Kioto protokolo A priede terminu „šiltnamio efektą sukeliančios dujos“ (angl. - greenhouse gases) vadinamos tos dujos, kurių koncentracija atmosferoje sparčiai didėja dėl žmogaus veiklos.

Nors pramonės revoliucija prasidėjo dar XIX amžiuje, šiltnamio efektą sukeliančių dujų – tarp kurių didžiausią poveikį turi metanas CH₄, diazoto monoksidas N₂O, anglies dioksidas CO₂ bei įvairios fluorintos dujos – emisijos pasaulyje itin pradėjo augti nuo 1950 metų. Vien CO₂ emisijos iš iškastinio kuro deginimo ir industrinių procesų laikotarpiu tarp 1950 m. ir 2000 m. augdavo po 3–5,5 milijardus tonų kas dešimtmetį (palyginimui laikotarpyje nuo 1900 iki 1950 m. – per penkis dešimtmečius – jos iš viso paaugo 4 milijardais tonų, nuo 1,95 iki 5,93 milijardo tonų). Visos CO₂ emisijos 2000 metais siekė jau beveik 25 milijardus tonų, 2010 metais pasiekė daugiau kaip 32 milijardus tonų, o 2019 metais – net 36 milijardus tonų. Vertinant visų šiltnamio efektą sukeliančių dujų emisijas (t. y. perskaičiavus kitų dujų emisijas CO₂ ekvivalentu, CO₂e), skaičiai dar didesni: visos ŠESD emisijos 2000 metais siekė jau 34,2 milijardus tonų CO₂e, 2010 metais pasiekė 43,4 milijardus tonų CO₂e, o 2019 metais – net 48,1 milijardus tonų CO₂e.

Europos Sąjunga aktyviai imasi lyderės vaidmens sprendžiant klimato kaitos problemą – ji siekia rodyti pavyzdį tokiose srityse kaip šiltnamio efektą sukeliančių dujų išmetimo mažinimas.

2008 m. patvirtintame ES klimato ir energetikos priemonių pakete nustatytas pagrindinis tikslas – iki 2020 m. 20 % sumažinti ŠESD kiekį, lyginant su 1990 metais. Tačiau 2014 m. ES vadovai pripažino – ES turi žengti dar toliau, kad Europa taptų labai efektyviai energiją vartojančia ir mažai anglies dioksido į aplinką išskiriančia ekonomika. Buvo nustatyti nauji tikslai 2030-iesiems, tarp kurių – bent 40 % sumažinti išmetamą šiltnamio efektą sukeliančių dujų kiekį (palyginti su 1990 m. lygiu).

2019 metais iškelti dar ambicingesni tikslai: nuspręsta, kad 2050-aisias ES turi pasiekti klimato neutralumo: į atmosferą išmesti tik tiek šiltnamio efektą sukeliančių dujų, kiek jų gali absorbuoti gamta, t. y. miškai, vandenynai ir dirvožemis. Tai žymi Europos žaliojo kurso (angl. European Green Deal) pradžią.

Jame pabrėžiama, kad reikia laikytis holistinio ir tarpsektorinio požiūrio, pagal kurį visų atitinkamų sričių politika padėtų siekti galutinio su klimatu susijusio tikslo. Rinkinys apima iniciatyvas klimato, aplinkos, energetikos, transporto, pramonės, žemės ūkio ir tvaraus finansavimo srityse – visos šios sritys yra glaudžiai tarpusavyje susijusios.

Įgyvendinant vieną iš projekto **“Klimato čempionai”** uždavinių, sukurta Lietuvos verslo įmonių, veikiančių **transporto, pramonės ir žemės ūkio** srityse, pastangų mažinti klimato kaitą vertinimo schema, remiantis kuria bus paskelbtas nacionalinis **„Klimato čempionų“** versle nominacijų konkursas. Įvertinus konkurse dalyvavusias įmones, bus išrinkti ir paskelbti pažangiausi verslo atstovai trijose atskirose kategorijose.

„Klimato čempionų“ apdovanojimai įtrauks visas Lietuvos įmones ir institucijas, todėl numatomo projekto veiklos laukas yra nacionalinis. Šis projektas atliepia tiek tarptautinius įsipareigojimus, tiek Lietuvos Respublikos strateginius ir teisinius dokumentus nukreiptus į klimato kaitos mažinimą verslo sektoriuje (ypač daug ŠESD generuojančiose ūkio šakose – pramonėje, transporte ir žemės ūkyje).

Projekto uždaviniai:

- Sukurti Lietuvos verslo įmonių siekio mažinti klimato kaitą vertinimo schemą.
- Veiklos tipas – analitinė ekspertinė veikla. Geriausių verslo subjektų žemės ūkyje, transporte ir pramonėje vertinimo, pagal klimato kaitos mažinimo pasiekimus kriterijų parinkimas ir vertinimo procedūrų aprašo parengimas.

KLAUSIMYNO FORMAVIMAS IR ĮMONIŲ ATRANKA

Klausimyną (be įžanginės dalies, kurioje pateikiama bendroji informacija apie įmonę), sudaro penkios teminės dalys: **klimato strategija ir tikslai** (6 klausimai), **ŠESD emisijų apskaita ir analizė** (5 klausimai), **ŠESD emisijų mažinimo priemonės** (11 klausimų), **klimato kaitos mažinimo iniciatyvų integracija su įmonės strategija ir atlygio sistema** (9 klausimai), **klimato kaitos mažinimo veiksmų komunikacija** (5 klausimai). Šios dalys apima skirtingas temas ir didesne ar mažesne apimtimi siejasi su Europos tvarumo atskaitomybės standartų (ETAS) konkrečiomis temomis bei jose numatytais atskleidimais. Detalesnė informacija apie klausimyno atskirų temų struktūrą pateikiama 1 lentelėje.

1 lentelė. Klausimyno struktūra

Klausimyno tema	Klimato strategija ir tikslai	ŠESD emisijų apskaita ir analizė	Integracija su įmonės strategija ir atlygio sistema	Veiksmų komunikacija	ŠESD emisijų mažinimo priemonės
Klausimų skaičius (viso 28)	6	5	9	5	11
Pagrindiniai vertinimo aspektai	Vertinama, ar įmonė turi aiškią, ambicingą strategiją ir tikslus šiltnamio efektą sukeliančių dujų (ŠESD) mažinimui bei pertvarkos planą tikslams pasiekti.	Analizuojama, ar įmonė yra atlikusi išsamią savo ŠESD emisijų apskaitą ir ar ta apskaita apima visas svarbiausias veiklos sritis. Šioje dalyje vertinama, ar įmonė turi išsamiai įsivertinusi savo ŠESD emisijas – įskaitant visas tiesiogines ir netiesiogines emisijas pagal 1, 2 ir 3 veiklos sritis.	Analizuojama, ar klimato kaitos mažinimo tikslai ir planai yra integruoti į įmonės strategiją. Taip pat vertinama, kokie finansinių paskatų mechanizmai yra taikomi ir ar jie yra susiję su konkrečių klimato tikslų pasiekimu.	Vertinama, kaip įmonė viešai pristato savo klimato kaitos mažinimo veiksmus. Tai gali būti daroma per tvarumo ataskaitas, reitingus (pvz., CDP) ir bendravimą su investuotojais bei visuomene	Vertinamos realiai įgyvendinamos priemonės, skirtos ŠESD emisijų mažinimui. Tai gali būti perėjimas prie žaliosios energijos, energetinio efektyvumo didinimas ir kitos priemonės, priklausomai nuo sektoriaus: transportas , žemės ūkis , pramonė
Sąsaja su ETAS ir/ar savanoriškai taikomi mažoms ir vidutinėms įmonėms taikomi ETAS (angl. VSME ESRS)	ETAS E-1	ETAS E-1	ETAS E-2	ETAS E-1 ETAS E-2	ETAS E-1

Svarbu: siekiant užtikrinti vertinimo palyginamumą, įmonių grupių atveju klausimynas turėtų būti pildomas atskirai kiekvienam juridiniam asmeniui. Jei įmonė yra tarptautinės bendrovės padalinys, duomenys turi būti teikiami tik apie Lietuvoje veikiančią padalinį. Be to, tam tikra informacija (pvz., apie tvarumo atskleidimus, veiksmus konkrečiomis temomis, rodiklius ir pan.) turi būti pateikiama už praėjusius kalendorinius metus.

Organizacijų priskyrimas sektoriams

Projekto apimtyje konkurse dalyvauja įmonės iš trijų sektorių: **transporto, žemės ūkio ir pramonės**. Organizacijų priskyrimas sektoriams atliekamas pagal Ekonominės veiklos rūšių klasifikatorių (EVRK2) – atsižvelgiant į atitinkamą sekciją ir skyrį.

Įmonės priskiriamos **transporto sektoriui** remiantis dviem kriterijais: pagal EVRK kodą arba/ir pagal transporto priemonių skaičių.

Pagal EVRK kodą – jei pagrindinė veikla atitinka vieną iš transporto sektoriaus veiklos rūšių. Pagal EVRK kodą transporto sektoriui priskiriamos šios veiklos rūšys:

- H transportas ir saugojimas
 - 49 - sausumos transportas ir transportavimas vamzdiniais
 - 50 - vandens transportas
 - 51 - oro transportas
 - 52 - sandėliavimas ir transportui būdingų paslaugų veikla
 - 53 - pašto ir pasiuntinių (kurjerių) veikla

Pagal transporto priemonių skaičių – įmonės, kurios 2024 m. pabaigoje turėjo **daugiau nei 100 transporto priemonių**, taip pat laikomos priklausančiomis transporto sektoriui, net jei jų pagrindinė veikla (pagal EVRK) – kitokia (pvz., komunalinės paslaugos).

Įmonės priskiriamos **žemės ūkio sektoriui** tik pagal vykdomos veiklos rūšį. Pagal EVRK kodą šiam sektoriui priskiriamos šios veiklos:

- A žemės ūkis, miškininkystė ir žuvininkystė
 - 01 - Augalininkystė ir gyvulininkystė, medžioklė ir susijusių paslaugų veikla

Įmonės priskiriamos **pramonės sektoriui** taip pat tik pagal veiklos rūšį. Pagal EVRK kodą pramonės sektoriui priskiriamos šios veiklos:

- C apdirbamoji gamyba
 - 10 - maisto produktų gamyba
 - 11 - gėrimų gamyba
 - 12 - tabako gaminių gamyba
 - 13 - tekstilės gaminių gamyba
 - 14 - drabužių siuvimas (gamyba)
 - 15 - odos ir odos dirbinių gamyba
 - 16 - medienos bei medienos ir kamštienos gaminių, išskyrus baldus, gamyba; gaminių iš šiaudų ir pynimo medžiagų gamyba
 - 17 - popieriaus ir popieriaus gaminių gamyba
 - 18 - spausdinimas ir įrašytų laikmenų tiražavimas
 - 19 - kokso ir rafinuotų naftos produktų gamyba
 - 20 - chemikalų ir chemijos produktų gamyba
 - 21 - pagrindinių vaistų pramonės gaminių ir farmacinių preparatų gamyba
 - 22 - guminių ir plastikinių gaminių gamyba
 - 23 - kitų nemetalo mineralinių produktų gamyba
 - 24 - pagrindinių metalų gamyba
 - 25 - metalo gaminių, išskyrus mašinas ir įrenginius, gamyba
 - 26 - kompiuterinių, elektroninių ir optinių gaminių gamyba
 - 27 - elektros įrangos gamyba
 - 28 - niekur kitur nepriskirtų mašinų ir įrangos gamyba
 - 29 - variklinių transporto priemonių, priekabų ir puspriekabių gamyba
 - 30 - kitų transporto priemonių ir įrangos gamyba
 - 31 - baldų gamyba
 - 32 - kita gamyba
 - 33 - mašinų ir įrangos remontas ir įrengimas

Organizacijos, pildydamos klausimyną nurodo įmonės darbuotojų skaičių, pagal kurį skirstomos į dideles įmones (virš 250 darbuotojų) ir mažas bei vidutines (iki 250 darbuotojų)¹.

VERTINIMO PAGAL KLIMATO KAITOS MAŽINIMO PASIEKIMUS KRITERIJAI IR SISTEMA

Klimato kaitos mažinimo pasiekimai vertinami pagal 5 klausimų grupes. 4 klausimų grupės yra bendros visiems sektoriams: *Klimato kaitos mažinimo strategija ir tikslai*; *ŠESD apskaita ir analizė*; *Klimato kaitos mažinimo iniciatyvų integracija su įmonės strategija ir atlygio sistema*; *Klimato kaitos mažinimo veiksmų komunikacija*. O klausimų grupės apie *ŠESD emisijų mažinimo priemonės* klausimai yra atskirai formuojami transporto, žemės ūkio ir pramonės sektoriams dėl jų veiklos specifikos.

1. Klimato kaito mažinimo strategija ir tikslai

Ši klausimų grupė vertina, ar įmonė yra strategiškai pasirengusi mažinti savo poveikį klimato kaitai. Ji apima esminius elementus, kurie leidžia suprasti, kiek klimato kaitos mažinimas yra integruotas į įmonės ilgalaikį planavimą ir valdymą. Strategijos buvimas rodo, kad klimato klausimai nėra tik pavienės iniciatyvos, o dalis sistemingo požiūrio į tvarumą. Kiekybiniai ŠESD mažinimo tikslai leidžia objektyviai įvertinti įmonės pažangą, o konkretus pertvarkos planas parodo, kaip šie tikslai bus pasiekti. Vertinama ne tik tai, ar planas egzistuoja, bet ir ar jis jau pradėtas įgyvendinti – tai leidžia atskirti deklaratyvų požiūrį nuo realių veiksmų. Taip pat svarbu, ar įmonė skiria finansinius išteklius šiems tikslams – tai rodo, kad klimato kaitos mažinimas yra prioritetas, kuriam skiriama ne tik dėmesio, bet ir resursų.

Papildomai vertinamas įmonės įsipareigojimas laikytis tarptautinių standartų, tokių kaip „Science Based Targets initiative“ (SBTi). Įmonės, kurios yra įsipareigojusios ar jau turi patvirtintus mokslškai pagrįstus tikslus, išsiskiria aukštesniu ambicijų lygiu ir atitiktimi geriausiai tarptautinei praktikai. Tai ne tik sustiprina įmonės reputaciją, bet ir suteikia pasitikėjimo investuotojams, partneriams bei visuomenei, kad įmonė veikia atsakingai ir orientuojasi į ilgalaikį poveikio mažinimą. Ši klausimų grupė yra kartinė vertinant įmonės brandą klimato kaitos valdymo srityje – ji atskleidžia, ar įmonė turi aiškią kryptį, ar geba ją įgyvendinti, ir ar tai daro remdamasi mokslo principais bei tarptautiniais įsipareigojimais.

¹ Pagal LR įmonių ir įmonių grupių atskaitomybės įstatymą

2 lentelė. Klimato kaitos mažinimo strategija ir tikslai

Kriterijai	Atsakymas	Klausimo paaiškinimas	Balai
Įmonė turi klimato kaitos mažinimo politiką/strategiją (arba integralią bendros strategijos dalį)	Turime	Šiuo klausimu siekiama išsiaiškinti, ar įmonė yra formalizavusi klimato kaitos mažinimo tikslus. Nesvarbu, dokumentas vadinamas politika, tvarka ar pan. Gali būti ir vienas viską apimantis dokumentas, integrali bendros strategijos dalis.	2
	Iš dalies/rengiama		1
	Neturime		0
Įmonė turi kiekybinius tikslus ŠESD mažinimui	Esame išsikėlę konkrečius, rodikliais pagrįstus tikslus, susijusius su svarbiausiais aspektais.	Šiuo klausimu siekiama įvertinti įmonės pastangas kiekybiškai įsivertinti ŠESD emisijų mažinimo tikslus: ar yra iškelti konkretūs tikslai, ar tam tikras atskiras sritis apimantys tikslai.	2
	Esame išsikėlę tam tikrus tikslus (pvz., degalų vartojimo mažinimas) susijusius su ŠESD emisijomis		1
	Neturime		0
Įmonė turi pertvarkos planą klimato kaitos mažinimo tikslams pasiekti	Turime	Pertvarkos planas – tai įmonės bendros ilgalaikės strategijos dalis, arba atskiras dokumentas, kuriuo nustatomas įmonės kelias į klimatui neutralią veiklą ir apima visus reikalingus atskleidimus, kurie parodytų, kaip tas kelias bus nueitas.	2
	Rengimo procese		1
	Neturime		0
Ar pertvarkos planas yra pradėtas vykdyti	Taip	Vertinama, ar jau imtasi konkrečių pertvarkos plano vykdymo veiksmų, kurie buvo nurodyti pertvarkos plane.	2
	Ne		0
Įmonė turi numatiusi finansines investicijas klimato kaitos mažinimo priemonėms finansuoti	Taip	Finansinės investicijos klimato kaitos mažinimo priemonėms finansuoti, -tai konkrečios lėšos, kurios yra numatytos įmonės biudžete ir susietos su konkrečiais klimato kaitos mažinimo tikslais	2
	Iš dalies - priklausys nuo įmonės rezultatų		1
	Ne		0
Ar įmonė turi nusistačius ŠESD mažinimo tikslus pagal SBTi (angl. Science based targets) ?	Įmonė turi patvirtintus tikslus (angl. validated)	Science Based Targets initiative (SBTi) tikslai yra tarptautiniu mastu pripažintas standartas, padedantis įmonėms nustatyti mokslškai pagrįstus ŠESD mažinimo tikslus. Įmonės, kurios yra įsipareigojusios arba jau turi patvirtintus SBTi tikslus, gauna papildomus balus, nes tai rodo aukštą ambicijų lygį ir atitiktį geriausiai praktikai	2
	Įmonė įsipareigojus pasitvirtinti tikslus (angl. committed)		1
	Ne		0

2. ŠESD emisijų apskaita ir analizė

Norint efektyviai mažinti emisijas, būtina pirmiausia žinoti jų mastą ir šaltinius. Antroji klausimų grupė vertina, ar įmonė yra įsivertinusi savo esamą ŠESD emisijų kiekį. Tai yra esminis žingsnis bet kokiam tikslingam klimato kaitos mažinimui – be žinojimo, kiek ir kur emisijų susidaro, neįmanoma nei nustatyti realistiškų tikslų, nei suplanuoti veiksmingų priemonių. Vertinamos visos trys pagrindinės ŠESD veiklos sritys: tiesioginės emisijos (1 sritis), netiesioginės emisijos iš energijos vartojimo (2 sritis) ir platesnės

netiesioginės emisijos (3 sritis), kurios apima tiekimo grandinę, produktų naudojimą, atliekų tvarkymą ir kitas veiklas. Ypač svarbus yra trečiosios srities vertinimas, nes būtent čia dažnai slypi didžiausia įmonės poveikio klimato kaitai dalis. Įmonės, kurios įtraukia šią sritį į savo analizę, demonstruoja sisteminių požiūrį ir gebėjimą valdyti poveikį visame vertės grandinės cikle.

Be pačių skaičiavimų, svarbu ir tai, kaip patikimi yra šie duomenys. Todėl papildomai vertinama, ar įmonės emisijų duomenys yra tikrinami nepriklausomų trečiųjų šalių – tai užtikrina skaidrumą, patikimumą ir didina pasitikėjimą tiek viduje, tiek išorėje. Dar vienas brandos požymis – gyvavimo ciklo analizės (LCA) arba aplinkosauginio produkto deklaracijų (EPD) taikymas. Šios priemonės leidžia vertinti emisijas produkto ar paslaugos viso gyvavimo laikotarpiu – nuo žaliavų išgavimo iki utilizavimo. Įmonės, kurios taiko tokias analizes, rodo gilų supratimą apie savo poveikį ir gebėjimą priimti sprendimus, pagrįstus visapusiška informacija. Ši klausimų grupė padeda įvertinti, kiek įmonė remiasi duomenimis ir analize savo klimato kaitos valdymo veiksmuose, ir kiek jos sprendimai yra pagrįsti faktais, o ne vien deklaracijomis.

3 lentelė. ŠESD apskaita ir analizė

Kriterijai	Atsakymas	Klausimo paaiškinimas	Balai
Įmonė turi įsivertinusi faktišką esamą ŠESD emisijų kiekį	Taip	Vertinama, ar įmonė turi apskaičiavusi savo dabartinį faktinį ŠESD kiekį. Tai yra pagrindas bet kokiems tolesniems ŠESD mažinimo planams ir veiksmams.	2
	Vertinimo procese		1
	Ne		0
Įmonė turi įsivertinusi 1 ir 2 apimties ŠESD emisijas	Taip	Vertinama, ar įmonė įsivertinusi tiesiogines emisijas (pvz., iš degalų deginimo) ir netiesiogines emisijas (pvz., iš elektros energijos naudojimo).	2
	Vertinimo procese		1
	Ne		0
Įmonė turi įsivertinusi 3 apimties ŠESD emisijas	Taip	Vertinama, ar įmonė analizuoja platesnį poveikį – tiekimo grandinę, produktų naudojimą, atliekas ir kt. 3 apimties veiklas	2
	Vertinimo procese		1
	Ne		0
Ar audituojami/tikrinami duomenys išorės šalių ?	Taip	Pažymėti ar įmonės emisijų skaičiavimus tikrina išorės auditoriai. Tinka ir jei atliekamas bendras tvarumo informacijos auditas	2
	Ne		0
Ar vertinamos emisijos paslaugos/produkto apimtyje (kaip LCA/EPD) ?	Taip	Ar vertinami produkto ar paslaugos etapai – gamyba, transportas, naudojimas, priežiūra ir utilizavimas – kaip visuma, atliekant gyvavimo ciklo analizę (angl. LCA) arba remiantis aplinkosaugine produkto deklaracija (angl. EPD)?	2
	Ne		0

3. ŠESD emisijų mažinimo priemonės

Šioje vertinimo srityje įvertinamos realiai įgyvendinamos priemonės, skirtos ŠESD emisijų mažinimui. Tai gali būti perėjimas prie žaliosios energijos, energetinio efektyvumo didinimas ir kitos priemonės, priklausomai nuo sektoriaus:

Transporto sektorius

Vertinama, ar įmonė mažina transporto emisijas: naudoja mažataršį transportą, skatina darbuotojus rinktis tvarius keliavimo būdus, diegia elektromobilių infrastruktūrą.

Žemės ūkio sektorius

Vertinamos tvarios žemdirbystės praktikos: ekologinis ūkininkavimas, beariminė technologija, biodujų jėgainės, atsinaujinančios energijos naudojimas.

Pramonės sektorius

Vertinamos technologinės priemonės: perėjimas prie žaliosios energijos, procesų elektrifikavimas, energetinio efektyvumo didinimas, švariųjų technologijų diegimas.

3.1 Transportas

4 lentelė. ŠESD emisijų mažinimo priemonės transporto sektoriuje

Kriterijai	Atsakymas	Klausimo paaiškinimas	Balai
Ar skaičiuojamas išmetamo ŠESD emisijų kiekis kilometražui ar tonkilometriui ?	Taip	Siekama įvertinti, ar įmonė matuoja transporto poveikį klimatui pagal veiklos vienetą (pvz., pervežtų prekių svorį ar nuvažiuotą atstumą). Emisijų skaičiavimas kilometražui ar tonkilometriui (pvz., kg CO ₂ /tkm) leidžia objektyviai įvertinti efektyvumą ir mažinimo pažangą. Tai svarbus žingsnis siekiant emisijų optimizavimo ir mažiau taršios logistikos.	2
	Ne		0
Mažataršio transporto parko dalis (elektriniai, hibridiniai, dujomis varomi automobiliai)	>60%	Klausimas skirtas įvertinti, kokią dalį įmonės transporto sudaro mažiau taršios transporto priemonės. Elektriniai, hibridiniai ar dujomis varomi automobiliai prisideda prie ŠESD mažinimo, ypač miestuose ir intensyvaus naudojimo atvejais. Šis rodiklis parodo įmonės siekį investuoti į švaresnes transporto priemones.	3
	31-59%		2
	1-30%		1
	0%		0
Darbuotojų skatinimas renkantis ekologiškas keliones į darbą (dviračiais, viešuoju transportu, dalijimosi paslaugomis).	Taip, skatiname finansiškai sudarydami sąlygas naudoti dalijimosi paslaugos, kompensuojame viešojo transporto bilietus ir pan.	Vertinama ar įmonė imasi veiksmų skatinant darbuotojus naudotis mažiau taršiomis susisiekimo priemonėmis. Tai gali būti tiek finansinės priemonės (kompensacijos), tiek infrastruktūra (dviračių stovai, persirengimo vietos). Tokios	2
	Iš dalies - suteikiame sąlygas saugiai palikti dviračius, įmonėje įrengti persirengimo vietas.		1
	Ne, išskirtinių sąlygų neturime suteikę		0

		iniciatyvos mažina emisijas, skatina sveikesnį gyvenimo būdą ir kuria organizacijos tvarumo kultūrą	
Įkrovimo stotelių prieinamumas darbuotojams (elektromobilių skatinimas įmonės viduje).	Taip, darbuotojai gali naudotis įmonės įkrovimo stotelėmis	Tikrinama ar įmonė sudaro sąlygas naudoti elektromobilius darbuotojams. Įkrovimo stotelių prieinamumas yra viena iš pagrindinių sąlygų plėtojant mažataršio transporto infrastruktūrą. Tai taip pat rodo įmonės pasirengimą prisidėti prie perėjimo prie klimatui draugiško transporto.	2
	Neturime įsidiegti		0
	Ne, darbuotojai negali naudotis		0

3.2 Žemės ūkis

5 lentelė. ŠESD emisijų mažinimo priemonės žemės ūkio sektoriuje

Kriterijai	Atsakymas	Klausimo paaiškinimas	Balai
Ar ūkis/dalis ūkio yra sertifikuoti kaip ekologinis ūkis	Taip	Šiuo klausimu siekiama įvertinti, ar ūkis veikia pagal ekologinio žemės ūkio principus, kurie riboja arba draudžia sintetinių pesticidų, trąšų ir GMO naudojimą. Ekologinis sertifikatas patvirtina, kad ūkininkavimas vykdomas remiantis tausojančiomis ir aplinkai palankiomis praktikomis, kurios turi mažesnę poveikį klimatui ir biologinei įvairovei. Net jei ūkis dar tik sertifikavimo procese – tai rodo išipareigojimą transformacijai	2
	Ūkis/dalis ūkio yra ekologinio ūkio sertifikavimo procese		1
	Dalis ūkio yra sertifikuotas		1
	Ne		0
Ar ūkis naudoja beariminę technologiją ?	Taip	Beariminė arba minimalios dirvos dirbimo technologija (angl. no-till) padeda sumažinti dirvožemio eroziją, išlaikyti anglies atsargas dirvožemyje ir mažinti emisijas, susijusias su žemės dirbimu. Tai laikoma viena svarbiausių priemonių, padedančių išlaikyti dirvožemio sveikatą ir klimato neutralumą ilgalaikėje perspektyvoje.	2
	Naudoja tik dalyje laukų		1
	Ne		0

Ar ūkis turi ir naudoja biodujų jėgainę	Taip	Biodujų jėgainės leidžia ūkiams perdirbti gyvulių mėšlą, augalines atliekas ar kitus organinius likučius į švarią energiją, taip sumažinant metano emisijas ir energijos poreikį iš iškastinio kuro. Tai yra pažangi, ciklinė ir klimatui draugiška technologija. Net ir planuojamos investicijos į biodujų jėgainę rodo ūkininko orientaciją į tvarumą.	2
	Įrenginėjama biodujų jėgainė		1
	Ne		0
Ar ūkis naudoja atsinaujinančią energiją kaip žalią elektros energiją, biodujas ir pan.	Taip	Siekama nustatyti, ar ūkio energijos vartojimas remiasi atsinaujinančiais ištekliais – saulės, vėjo, biodujų ar žaliaja elektros energija. Tokia praktika reikšmingai prisideda prie ūkio anglies pėdsako mažinimo. Atsinaujinančios energijos naudojimas rodo strateginį sprendimą mažinti priklausomybę nuo iškastinio kuro.	2
	Įrenginėjama atsinaujinančios energijos diegimo sprendimai		1
	Ne		0

3.3 Pramonė

6 lentelė. ŠESD emisijų mažinimo priemonės pramonės sektoriuje

Kriterijai	Atsakymas	Klausimo paaiškinimas	Balai
Perėjimas prie žaliosios energijos	Įmonė vykdo perėjimo prie žaliosios energijos planą	Siekama įvertinti, ar įmonė planuoja ir/arba aktyviai vykdo perėjimą nuo iškastinio kuro prie atsinaujinančių energijos šaltinių (žaliosios energijos), tokių kaip saulės, vėjo, biodujų ar žalia elektra. Svarbu ne tik turėti planą, bet ir imtis konkrečių veiksmų: diegti įrangą, pasirašyti žalią energiją garantuojančias sutartis, mažinti priklausomybę nuo teršiančių energijos šaltinių.	2
	Įmonė turi perėjimo prie žaliosios energijos planą		1
	Įmonė neturi perėjimo prie žaliosios energijos plano		0

Energetinio efektyvumo didinimas	Įmonė vykdo energinio efektyvumo projektus	Klausimas skirtas įvertinti, ar įmonė mažina energijos sąnaudas per technologinius ir vadybinius sprendimus. Energinis efektyvumas padeda sumažinti emisijas net ir nekeičiant energijos šaltinio – tai viena pigiausių ir efektyviausių klimato kaitos mažinimo priemonių.	2
	Įmonė vykdo energinio efektyvumo kontrolę		1
	Įmonė nevykdo energinio efektyvumo kontrolės		0
Žalios elektros energijos dalis bendrame suvartojime	>60%	Šis klausimas nustato, kiek įmonės sunaudotos elektros energijos sudaro žalia arba atsinaujinanti elektra. Tai gali būti elektra iš savo jėgainių arba įsigyta iš tiekėjo su garantijos kilmės sertifikatu (angl. GoO – Guarantee of Origin).	3
	31-59%		2
	1-30%		1
	0%		0

4. Klimato kaitos mažinimo iniciatyvų integracija su įmonės strategija ir atlygio sistema

Ši klausimų grupė vertina, kiek giliai klimato kaitos mažinimo tikslai yra integruoti į įmonės strateginius dokumentus, valdymo struktūras ir kasdienę veiklą. Tai leidžia nustatyti, ar klimato politika yra tik formali deklaracija, ar realiai veikiantis valdymo elementas. Įmonės, kurios įtraukia klimato tikslus į pagrindinius strateginius dokumentus, rodo, kad dekarbonizacija yra laikoma esmine ilgalaikės veiklos dalimi. Tokiu atveju sprendimai dėl investicijų, plėtros ar inovacijų yra priimami atsižvelgiant į jų poveikį klimatui. Dar svarbiau – ar šie tikslai yra perkelti į operatyvinius veiksmų planus, projektus ir atsakomybes. Tik tuomet, kai strateginiai siekiai tampa konkrečiais veiksmais, galima tikėtis realios pažangos. Taip pat vertinama, ar šie planai yra oficialiai patvirtinti įmonės valdymo lygmenyje – tai rodo aukščiausio lygio įsipareigojimą ir užtikrina, kad klimato klausimai bus nuosekliai įgyvendinami.

Be strateginės integracijos, svarbus ir praktinis įgyvendinimo aspektas – ar įmonė yra įvertinusi galimas rizikas ir numatė aiškius įgyvendinimo etapus. Dekarbonizacijos procesas dažnai susijęs su technologiniais, finansiniais ir organizaciniais iššūkiais, todėl išankstinis pasirengimas leidžia išvengti vėlavimų ir užtikrina efektyvesnį tikslų pasiekimą. Kitas svarbus elementas – atsakomybės paskirstymas. Aiškiai paskirtas asmuo ar pareigybė, atsakinga už plano įgyvendinimą, užtikrina koordinuotą veiklą ir nuolatinę pažangos stebėseną. Galiausiai, vertinama, ar darbuotojų atlygio sistema yra susieta su klimato tikslų pasiekimu. Tokia motyvavimo priemonė skatina visos organizacijos įsitraukimą ir atsakomybę, nes klimato politika tampa ne tik vadovybės, bet ir visų darbuotojų rūpesčiu. Ši klausimų grupė padeda įvertinti, kiek klimato kaitos mažinimo tikslai yra integruoti į įmonės valdymo kultūrą ir kiek jie veikia realius sprendimus bei veiksmus.

7 lentelė. Klimato kaitos mažinimo iniciatyvų integracija su įmonės strategija ir atlygio sistema

Kriterijai	Atsakymas	Klausimo paaiškinimas	Balai
Klimato kaitos mažinimo tikslai integruoti į bendrą į įmonės strategiją	Taip	Vertinama, ar klimato tikslai yra įtraukti į pagrindinius įmonės strateginius dokumentus. Klimato tikslų integravimas į strategiją rodo, kad įmonė laiko dekarbonizaciją esmine savo ilgalaikės veiklos dalimi, o ne tik papildomu aspektu.	2
	Rengiama integracija į bendrą įmonės strategiją		1
	Ne		0
Klimato kaitos mažinimo tikslai integruoti į įmonės operatyvinių veiksmų planus	Taip	Vertinama ar tikslai perkelti į kasdienę veiklą – veiksmų planus, projektus, atsakomybes.	2
	Rengiama integracija į operatyvinių veiksmų planus		1
	Ne		0
Pertvarkos planas patvirtintas valdymo organų	Taip	Vadovybės patvirtinimas rodo, kad klimato kaitos mažinimo planai turi aukščiausio lygio palaikymą ir yra laikomi prioritetiniais, o tai būtina norint užtikrinti ilgalaikį įgyvendinimą ir atsakomybę.	2
	Ne		0
Yra įvertintos pertvarkos plano įgyvendinimo rizikos	Taip	Vertinama, ar įmonė įvertino galimas kliūtis ir numatė aiškius įgyvendinimo etapus.	2
	Pertvarkos plano įgyvendinimo rizikos yra vertinimo procese		1
	Ne		0
Yra identifikuotas pertvarkos plano įvykdymo etapai ir laikotarpis datomis	Taip	Aiškus veiksmų planas leidžia įmonei išvengti vėlavimų ir efektyviau pasiekti klimato tikslus.	2
	Ne		0
Ar yra priskirtas asmuo atsakingas už operatyvinių veiksmų planų koordinavimą ir įgyvendinimą? Įvardinti pareigybę	Taip	Vertinama, ar paskirtas konkretus asmuo ar pareigybė, atsakinga už plano įgyvendinimą.	2
	Ne		0
Ar įmonės vadovo/aukščiausios grandies vadovo kintamojo atlygio dalis yra susieta su tvarumo rodikliais?	Taip	Vertinama, ar aukščiausios grandies vadovų atlygis ar premijos susietos su klimato tikslų pasiekimu.	2
	Ne		0
Ar įmonė turi sertifikuotą aplinkos apsaugos vadybos sistemą?	Taip	Vertinama, ar įmonė deda pastangas diegti sertifikuotą aplinkos apsaugos vadybos sistemą, ar yra tos sistemos rengimo procese.	2
	Aplinkos apsaugos vadybos sistema yra rengiama/sertifikavimo procese		1
	Ne		0
Ar įmonė taiko žaliųjų pirkimų kriterijus prekės, darbams ir paslaugos ?	Taip	Vertinama, ar įmonė formaliai taiko žaliųjų pirkimų kriterijus. Toks požiūris rodo įmonės interesą pirkti žalias prekes, paslaugas ar darbus.	2
	Ne		0

5. Klimato kaitos mažinimo veiksmų komunikacija

Skaidri, nuosekli ir vieša komunikacija yra svarbi ne tik įmonės reputacijai, bet ir platesniam sektoriaus progresui. Įmonės, kurios viešai skelbia savo klimato tikslus, veiksmus ir priemones, demonstruoja atsakomybę ir atvirumą. Tokia komunikacija leidžia suinteresuotoms šalims – investuotojams, klientams, partneriams ir visuomenei – stebėti pažangą, vertinti įsipareigojimų rimtumą ir daryti pagrįstus sprendimus. Be to, viešumas skatina ir kitų organizacijų veikimą, nes sukuria teigiamą spaudimą sektoriuje. Tvarumo ataskaitos šiuo atveju tampa pagrindiniu dokumentu, kuriame sistemingai pateikiama informacija apie ŠESD emisijas, tikslus, pažangą ir taikomas priemones. Jos svarbios tiek vidinei analizei, tiek išorinei komunikacijai, nes leidžia įvertinti, kaip įmonė laikosi savo įsipareigojimų.

Svarbus ir komunikacijos formų bei kanalų pasirinkimas – kuo įvairesni jie yra, tuo platesnę auditoriją galima pasiekti. Dalyvavimas tarptautiniuose reitinguose, tokiuose kaip CDP, rodo įmonės pasirengimą būti vertinamai pagal pasaulinius standartus ir stiprina jos patikimumą. Kiekybinių rodiklių atskleidimas yra dar vienas skaidrumo ženklas – jie leidžia objektyviai įvertinti pažangą, palyginti ją su užsibrėžtais tikslais ir išvengti „žaliojo smegenų plovimo“ (angl. - greenwashing), kai deklaruojami veiksmai neatitinka realybės. Galiausiai, kai komunikacija yra nuosekliai susieta su įmonės strategija, ji tampa ne tik rinkodaros priemone, bet ir tikru veiklos atspindžiu. Tai rodo, kad įmonė kalba apie tai, ką iš tiesų daro, ir kad klimato veiksmai yra integruoti į bendrą verslo kryptį, o ne tik paviršutiniškai pristatomi išorai.

8 lentelė. Klimato kaitos mažinimo veiksmų komunikacija

Kriterijai	Atsakymas	Klausimo paaiškinimas	Balai
Ar įmonė viešai pristato savo klimato kaitos mažinimo tikslus ?	Taip	Vertinama, ar įmonė skelbia savo klimato tikslus, veiksmus ir priemones viešai. Viešas tikslų, veiksmų ir priemonių atskleidimas rodo įmonės skaidrumą ir atsakomybę.	2
	Ne		0
Ar įmonė viešai skelbia tvarumo ataskaitas ?	Taip	Tvarumo ataskaitos yra dokumentai, kuriuose įmonė sistemingai pateikia informaciją apie savo poveikį aplinkai, socialinę atsakomybę ir valdymą (ESG). Jose pateikiami duomenys apie ŠESD emisijas, tikslus, pažangą ir priemones, todėl jos yra svarbus įrankis tiek vidinei analizei, tiek išorinei komunikacijai.	2
	Ne		0
Ar komunikacija susieta su strategija, tikslais, kiekybiniais rodikliais	Taip	Vertinama, ar įmonė komunikuodama apie savo tvarumo veiksmus, juos susieja su strategija, tikslais ir kokybiniais rodikliais	2
	Ne		0
Ar viešai informuojama apie progresą, pagal nustatytus siektinus tikslus.	Taip	Vertinama, ar įmonė ne tik komunikuoja apie savo tikslus, bet ir nurodo, kokie tikslai ir kokiokis priemonėmis pasiekti. Jei nepasiekti, nurodomos priežastys	2
	Ne		0
Ar darbuotojai dalyvavo aplinkosauginiuose renginiuose, mokymuose ar iniciatyvose?	Taip	Įmonės dalyvavimas aplinkosauginiuose renginiuose, mokymuose rodo jos susidomėjimą ir edukaciją tvarumo srityje	2
	Planuojama		1
	Ne		0

REZULTATŲ VERTINIMO STRUKTŪRA

Siekiant įvertinti įmonės pasirengimą klimato kaitos mažinimo srityje, buvo sukurta kriterijų sistema, sudaryta iš penkių sričių, tokių kaip 1) klimato kaitos mažinimo strategija ir tikslai; 2) ŠESD apskaita ir analizė; 3) ŠESD emisijų mažinimo priemonės pagal sektorius: transportas, žemės ūkis, pramonė; 4) klimato kaitos mažinimo iniciatyvų integracija su įmonės strategija ir atlygio sistema; 5) klimato kaitos mažinimo veiksmų komunikacija. Kiekvienai sričiai sukurti vertinimo kriterijai ir pateikiami klausimai, kurie apibūdina įmonės progresą klimato kaitos mažinimo srityje. Kiekvienas kriterijus įvertinamas pagal pateiktus atsakymų variantus, kuriems priskiriami konkretūs balai ir svorio koeficientai.

Atskirai vertinamos didelės įmonės bei mažos ir vidutinės įmonės (MVI), atsižvelgiant į jų skirtingas galimybes ir atsakomybės mastą.

Vertinimui naudojami duomenys, kurių pagrindu atliekamas organizacijų vertinimas, surenkami naudojant įmonių pildomus „Klimato čempionų“ klausimynus. Dauguma klausimų pateikiami uždaro tipo forma ir dažniausiai nereikalauja papildomų paaiškinimų komentaruose. Tuo atveju, kai pateikti atsakymai neatitinka faktinių duomenų arba matomi akivaizdūs netikslumai, projekto organizatorius ar vertinimo ekspertas turi teisę koreguoti informaciją savo nuožiūra, jei reikia – prieš tai pasikonsultavęs su vertinama įmone. Klausimyno pildymui naudojami praėjusių metų duomenys.

Įmonių pateikti duomenys ir informacija bus laikoma konfidencialia ir nebus viešinama be atskiro įmonės sutikimo.

Indeksas, kaip įsivertinimo įrankis, gali padėti nustatyti esamą organizacijos tvarumo brandą ir tapti atspirties tašku tobulėjimui. Svarbu, kad į klausimus būtų atsakyta sąžiningai, atspindint realią situaciją, nesiekiant jos parodyti geresne, nei yra iš tikrųjų. Tik tokiu atveju šis įrankis suteiks organizacijai didžiausią naudą.

Organizacijų balų skaičiavimą atlieka paskirti ekspertai. Surinkti balai nebus viešai skelbiami. Organizacijų dalyvavimas yra nemokamas.

1. Vertinimo struktūra

Klausimynas sudarytas iš teminių sričių, kurioms priskirti konkretūs kriterijai (klausimai). Kiekvienam kriterijui pateikiami atsakymo variantai, kurie vertinami skalėje nuo 0 iki 3: Maksimalus balų skaičius – 3. Kaip pvz.:

- **Turime / Esame išsikėlę** – 2 balai
- **Iš dalies / Tam tikri tikslai / Procesas eigoje** – 1 balas
- **Neturime** – 0 balų

2. Svorio koeficientai

Kadangi kriterijų reikšmingumas klimato mažinimo srityje pagal įmonės dydį nevienodas, įvesta jų reikšmės koeficientų dedamoji. Kiekvienas kriterijus turi priskirtą reikšmės koeficientą (svorį), kuris lemia to klausimo įtaką bendram vertinimui. Svoris diferencijuojamas pagal įmonės dydį:

Sistema sukurta taip, kad neapsunkintų MVI ir būtų proporcinga jų veiklos apimtims:

- Tie patys atsakymai skirtingo dydžio įmonėms gali generuoti skirtingą balų kiekį.
- Tokiu būdu sudaromos sąlygos objektyviai vertinti įmones, atsižvelgiant į jų kontekstą.

3. Balų skaičiavimo principas

Svertinis balas apskaičiuojamas taip:

$$\text{Balas} \times \text{Svoris} = \text{Svertinis balas}$$

Kiekvienam atsakymui paskaičiuojamas svertinis balas atskirai didelei įmonei ir MVĮ, remiantis jų atitinkamu svorio koeficientu.

Pvz.:

- Kriterijui „Įmonė turi klimato kaitos politiką“:
 - Jei įmonė pažymi atsakymą „**Turime**“ (2 balai)
 - Ir kriterijaus svoris yra **0,2 (didelėms) / 0,1 (MVĮ)**:
 - Didelė įmonė gaus: $2 \times 0,2 = 0,4$ balo
 - MVĮ: $2 \times 0,1 = 0,2$ balo

4. Galutinio vertinimo skaičiavimas

Galutinis įmonės įvertinimas gaunamas sudedant visus svertinius balus. Vertinimas išskiriamas į tris režius, kurie atspindi įmonių pastangas klimato kaitos mažinimo srityje, suteikiant jiems atitinkamą pavadinimą:

Bronzinis lygmuo: 0-3,9 balai, vertinamas kaip silpnas, kas reiškia, kad įmonei dar reikia įdėti pastangų klimato kaitos mažinimo srityje.

Sidabrinis lygmuo: 4- 6,9 balai, vertinamas kaip vidutinis, kas reiškia, kad įmonė deda pastangas klimato kaitos mažinimo srityje, bet yra erdvės didesnėms pastangoms, priemonėms ir prioritetams.

Auksinis lygmuo: 7-10 balų, vertinamas kaip teigiamas, kas reiškia, kad įmonė deda dideles pastangas klimato kaitos mažinimo srityje.

Nepaisant to, kad tas pats raidinis įvertis gali atstovauti skirtingą balą dešimtbaleje vertinimo sistemoje, Indekso sudarymo tikslais laikoma, kad vertinamų praktikų įgyvendinimo kokybė yra identiška, jei joms suteiktas toks pat raidinis įvertis. Pavyzdžiui, jei įmonė X yra įvertinama 7,1, o įmonė Y - 7,8, abiejų jų galutinis įvertinimas bus Auksinis ir reikš, jog abi įmonės vertinamos vienoda.

APIBENDRINIMAS

Vertinimo metodika „**Klimato čempionai**“ versle yra ne tik organizacijų įsivertinimo priemonė, bet ir reikšmingas viešosios politikos įrankis, skirtas skatinti sisteminius pokyčius klimato kaitos švelninimo srityje. Ji leidžia nuosekliai, duomenimis pagrįstai įvertinti įmonių pasirengimą ir pažangą mažinant ŠESD emisijas – nepriklausomai nuo jų dydžio ar veiklos sektoriaus. Tai ypač aktualu kuriant nacionalines klimato strategijas ir numatant konkrečius įgyvendinimo mechanizmus.

Ši metodika gali būti integruota į viešosios politikos priemones kaip atrankos ar prioritetizavimo kriterijus – pavyzdžiui, sprendžiant dėl valstybės ar ES finansavimo, žaliosios transformacijos fondų paskirstymo, mokesčių lengvatų ar kitų skatinamųjų priemonių. Vertinimo rezultatai gali būti taikomi ir plėtojant tvarių viešųjų pirkimų sistemą, kurioje būtų teikiama pirmenybė pažangiausioms, į klimatui neutralų veiklos modelį orientuotoms įmonėms.

Be to, metodika sudaro pagrindą reguliacinių priemonių diferenciacijai – įmonėms, kurios nuosekliai diegia klimato kaitos mažinimo strategijas ir veikia virš minimalių reikalavimų, gali būti taikomas lankstesnis reguliacinis požiūris. Tokiu būdu skatinamas ne tik atitikties užtikrinimas, bet ir lyderystė bei inovacijos.

Viešas rezultatų komunikavimas (atsižvelgiant į konfidencialumo principus) didina skaidrumą ir pasitikėjimą tarp verslo, visuomenės bei politikos formuotojų. Tai gali būti svarbus impulsas kuriant nacionalinę klimatui atsparią ekonomiką, kurioje tvarumas yra ne papildoma vertė, o konkurencinis pranašumas.

Galiausiai, ši sistema padeda identifikuoti pažangiausias praktikas, kurios gali tapti sektoriaus ar net nacionaliniu mastu taikomais pavyzdžiais. Taip kuriama įrodymais grįsta politika, kuri remiasi faktine situacija ir leidžia veiksmingiau siekti ilgalaikių Lietuvos bei ES klimato neutralumo tikslų.